

OPIS SPOSOBU WYKONANIA PRZEPISÓW ART. 30a i 30b USTAWY - KARTA NAUCZYCIELA

ARTYKUŁ 30a

Art. 30a ust. 1

*W każdym roku kalendarzowym, w terminie do dnia 31 grudnia organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego przeprowadza analizę poniesionych w danym roku wydatków na wynagrodzenia nauczycieli, w odniesieniu do wysokości **średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3 oraz średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego.***

WYLICZANIE ŚREDNICH WYNAGRODZEŃ NAUCZYCIELI NA POSZCZEGÓLNYCH STOPNIACH AWANSU ZAWODOWEGO

Wysokość średniego wynagrodzenia nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego określa art. 30 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006r., Nr 9, poz. 674, z późn. zm.) jako wyrażony w procentach wskaźnik kwoty bazowej określonej corocznie w ustawie budżetowej.

W 2009 r. obowiązują następujące kwoty wynagrodzenia średniego nauczycieli:

- od 1 stycznia

Nauczyciel stażysta	Nauczyciel kontraktowy	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany
2 178 zł	2 417 zł	3 136 zł	4 007 zł

- od 1 września

Nauczyciel stażysta	Nauczyciel kontraktowy	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany
2 287 zł	2 538 zł	3 293 zł	4 208 zł

W związku ze zmianą w trakcie bieżącego roku budżetowego wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli, proponuje się przyjęcie dla potrzeb realizacji przepisu art. 30a ustawy-Karta Nauczyciela średnich wynagrodzeń nauczycieli w ujęciu średniorocznym, kalkulowanych według następującego wzoru:

$$\frac{(\text{wynagrodzenie I} \times 8 \text{ m - cy}) + (\text{wynagrodzenie II} \times 4 \text{ m - ce})}{12}$$

wynagrodzenie I - wysokość średniego wynagrodzenia nauczyciela na danym stopniu awansu zawodowego w okresie styczeń – sierpień 2009 r.

wynagrodzenie II - wysokość średniego wynagrodzenia nauczyciela na danym stopniu awansu zawodowego w okresie wrzesień – grudzień 2009 r.

Średnie wynagrodzenie nauczycieli w ujęciu średniorocznym kształtuje się następująco:

Nauczyciel stażysta	Nauczyciel kontraktowy	Nauczyciel mianowany	Nauczyciel dyplomowany
2 214 zł	2 457 zł	3 188 zł	4 074 zł

Wartości takie zostały przyjęte przez MEN do kalkulacji ostatecznych kwot części oświatowej subwencji ogólnej na 2009 r.

USTALANIE ŚREDNIOROCZNEJ STRUKTURY ZATRUDNIENIA

Średnioroczną strukturę zatrudnienia na obszarze działania danej JST należy ustalić jako średnią wyliczoną na podstawie danych obejmujących okres danego roku kalendarzowego w zakresie liczby nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty) ogółem i na poszczególnych stopniach awansu (z uwzględnieniem wszystkich czterech poziomów wykształcenia nauczycieli na każdym ze stopni awansu).

Należy ustalić ilu nauczycieli na danym stopniu awansu zawodowego było zatrudnionych w poszczególnych miesiącach, a następnie posługując się średnią arytmetyczną (suma zatrudnienia z wszystkich miesięcy dzielona przez 12) obliczyć wartość średniorocznej struktury zatrudnienia.

W średniorocznej strukturze zatrudnienia, niezbędnej do ustalenia wysokości funduszu dodatku uzupełniającego uwzględnia się nauczycieli, którzy w okresach usprawiedliwionej nieobecności w pracy otrzymywali wynagrodzenia wypłacane ze środków ujętych w planie finansowym szkoły. Zatem należy uwzględnić nauczycieli z obszaru działania danej JST, dla których środki na

wynagrodzenia wydatkowane były z budżetu samorządu, w tym nauczycieli przebywających na zwolnieniu lekarskim do 14 lub 33 dni, urlopie dla poratowania zdrowia, nauczycieli przeniesionych w stan nieczynny.

Nauczycieli przebywających na urloпах bezpłatnych, urloпах macierzyńskich, wychowawczych, pobierających zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne, zasiłek opiekuńczy – nie uwzględnia się w średniorocznej strukturze zatrudnienia, proporcjonalnie do okresów, w których nie wypłacano im wynagrodzenia ze środków ujętych w planie finansowym szkoły. Zasiłki oraz inne świadczenia za wyżej wymienione okresy, wypłacane są ze środków zgromadzonych w ZUS, z wyjątkiem urlopu bezpłatnego, który nie generuje żadnych kosztów.

Ponadto w średniorocznej strukturze zatrudnienia należy uwzględnić:

- 1) **nauczycieli, którzy awansowali w ciągu roku - w obu grupach awansu oddzielnie, proporcjonalnie do czasu pobierania wynagrodzenia na poziomie wynagrodzeń danej grupy,**
- 2) nauczycieli bez kwalifikacji zatrudnionych, na podstawie art. 10 ust. 9 ustawy – Karta Nauczyciela, za zgodą kuratora oświaty,
- 3) nauczycieli zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy – w części etatu, na jakiej są zatrudnieni,
- 4) nauczycieli zatrudnionych w kilku szkołach jednej JST na ułamkowe części etatu (oddzielne umowy o pracę) – w takim wymiarze, jaki daje łączny czas ich pracy w przeliczeniu na etaty,
- 5) nauczycieli zatrudnionych w kilku szkołach jednej JST na ułamkowe części etatu (w ramach uzupełniania etatu – art. 22 KN) – w takim wymiarze, jaki daje łączny czas ich pracy w przeliczeniu na etaty,
- 6) nauczycieli zatrudnionych w kilku szkołach różnych JST na ułamkowe części etatu (oddzielne umowy o pracę) – w każdej z tych jednostek oddzielnie, odpowiednio do części etatu na jakiej są tam zatrudnieni,
- 7) nauczycieli, z którymi w ciągu roku zostaje rozwiązany stosunek pracy – w okresie, w którym byli zatrudnieni.

Należy zwrócić uwagę, że osoba zatrudniona za zgodą kuratora oświaty na podstawie art. 7 ust. 1a ustawy o systemie oświaty nie powinna być uwzględniana w średniorocznej strukturze zatrudnienia. Osoba taka zatrudniona jest w szkole na zasadach określonych w Kodeksie pracy, z tym, że stosuje się do niej odpowiednio przepisy dotyczące tygodniowego obowiązkowego

wymiaru godzin zajęć edukacyjnych nauczycieli oraz ustala się wynagrodzenie jak dla nauczyciela kontraktowego (od 1 września br., zgodnie z ustawą o systemie oświaty, wynagrodzenie nie większe niż przewidziane dla nauczyciela dyplomowanego).

Art. 30a ust.2

W przypadku nieosiągnięcia w danym roku wysokości średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3, w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1, organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego ustala kwotę różnicy pomiędzy wydatkami faktycznie poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli w tym roku, a iloczynem średniorocznej liczby nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust.3, ustalonych dla danego roku.

SKŁADNIKI WYNAGRODZENIA NAUCZYCIELI UWZGLĘDNIANE DO WYSOKOŚCI ŚREDNICH WYNAGRODZEŃ

Zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy - Karta Nauczyciela, wynagrodzenie nauczycieli składa się z:

- 1) wynagrodzenia zasadniczego;
- 2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego oraz za warunki pracy;
- 3) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;
- 4) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (art. 53) i dodatków socjalnych (art. 54).

Świadczenia wynikające ze stosunku pracy:

- dodatki za warunki pracy,
- odprawy emerytalne,
- nagrody jubileuszowe,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne (tzw. trzynastka)
- wynagrodzenie za pracę w nocy,
- zasiłek na zagospodarowanie,
- nagrody ze specjalnego funduszu nagród.

Art. 30 ust. 6 zobowiązuje jednostki samorządu terytorialnego do określania w drodze regulaminu dodatków do wynagrodzenia zasadniczego w taki sposób, **aby średnie wynagrodzenia nauczycieli na obszarze działania danej JST** odpowiadały, co najmniej średnim wynagrodzeniom, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela. Nie oznacza to, że każdy nauczyciel na danym stopniu awansu zawodowego powinien w ciągu roku osiągnąć wynagrodzenie na poziomie średniego wynagrodzenia obowiązującego w jego grupie awansu zawodowego. Wysokość wynagrodzenia, zgodnie z art. 30 ust. 2, zróżnicowana jest zależnie od stopnia awansu zawodowego, ale też od posiadanych kwalifikacji, wymiaru zajęć, okresu zatrudnienia, jakości świadczonej pracy, powierzonego stanowiska lub sprawowanej funkcji oraz trudnych lub uciążliwych warunków pracy.

Możliwość osiągnięcia średnich wynagrodzeń w poszczególnych grupach awansu powinna być zapewniona rozstrzygnięciami dotyczącymi szczegółowych warunków przyznawania i struktury dodatków w przepisach przyjętych przez JST, w regulaminach wynagradzania. Istotne znaczenie mają także praktyki stosowane w poszczególnych szkołach, np. przyznawanie doraźnych zastępstw w okresie usprawiedliwionej nieobecności nauczyciela, a nie odwoływanie zajęć.

USTALANIE KWOTY RÓŻNICY

1. Kwotę różnicy, o której mowa w art. 30a ust.2 Karty Nauczyciela, dla poszczególnych stopni awansu zawodowego wylicza się w odniesieniu do wszystkich szkół prowadzonych przez daną JST, a nie pojedynczej szkoły czy nauczyciela.
2. Nauczyciele, którzy awansowali w ciągu roku, zarówno w przypadku ustalania średniorocznej struktury zatrudnienia, jak i w przypadku obliczania wydatków faktycznie poniesionych na wynagrodzenia, są uwzględniani w swoich grupach awansu w momencie przeszerogowania płacowego, tj. z dniem 1 stycznia lub 1 września danego roku. Średnie wynagrodzenie takich nauczycieli należy obliczyć jako średnią ważoną wynagrodzenia pobieranego w okresach pracy w określonych grupach awansu.

Przykład:

Nauczyciel mianowany, zatrudniony na 0,75 etatu, uzyskał kolejny stopień awansu zawodowego w dniu 15 marca 2009 r. Zmiana wynagrodzenia w związku z przeszerogowaniem tego nauczyciela zgodnie z art. 39 ust. 1 i 1a ustawy Karta Nauczyciela następuje w dniu 1 września tego samego roku.

Dane do średniorocznej struktury zatrudnienia:

W grupie nauczycieli mianowanych:

8 m-cy x 0,75 etatu

W grupie nauczycieli dyplomowanych:

4 m-ce x 0,75 etatu

Wydatki na wynagrodzenia nauczyciela jakie powinna ponieść JST, żeby osiągnąć wynagrodzenie średnie:

W grupie nauczycieli mianowanych:

8 m-cy x 0,75 etatu x 3 136 zł = 18 816 zł

W grupie nauczycieli dyplomowanych:

4 m-ce x 0,75 etatu x 4 208 zł = 12 624 zł

3. Osoby przechodzące na emeryturę w danym roku otrzymują dodatkowe wynagrodzenie roczne w następnym roku kalendarzowym. Wynagrodzenie to jest uwzględniane przy wyliczaniu średnich wynagrodzeń w roku, w którym zostało faktycznie wypłacone. Osoby, o których mowa, niebędące już w stosunku pracy, nie będą miały prawa do wypłaty ewentualnego dodatku uzupełniającego. Wkład wynikający z wypłaty tzw. „13” dla tych osób powinien być wliczony do wynagrodzeń tej grupy, w której znajdował się nauczyciel w chwili przejścia na emeryturę.
4. W przypadku nauczycieli, którzy nie przepracowali pełnego miesiąca, wynagrodzenie liczy się stosownie do treści §12 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczania odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 1996 r. Nr 62, poz. 289, z późn. zm.). Oznacza to, że pracownik, o którym mowa, ma wyliczane wynagrodzenie proporcjonalnie do liczby przepracowanych godzin. Warto zaznaczyć, że dla każdego miesiąca ustala się odrębną liczbę dni roboczych.
5. Do wyliczeń stosuje się wydatki faktycznie poniesione, a nie naliczone.

Art. 30a ust.3

Kwota różnicy, o której mowa w ust. 2, jest dzielona pomiędzy nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego i wypłacana w terminie do końca danego roku w formie jednorazowego dodatku uzupełniającego ustalonego proporcjonalnie do osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela, zapewniając osiągnięcie średnich wynagrodzeń na poszczególnych stopniach awansu zawodowego, o których mowa w art. 30 ust. 3, w danej jednostce samorządu terytorialnego.

Przepis zobowiązujący samorządy do uzyskiwania tzw. średnich wynagrodzeń nauczycieli na terenie jednostki samorządu terytorialnego nie jest nowym przepisem, obowiązuje już od 2000 roku. Oznacza to, że samorządy już w 2008 roku i w latach poprzednich musiały tak kształtować regulaminy wynagradzania, a co za tym idzie planować fundusz płac w szkołach, aby średnie wynagrodzenia wynosiły co najmniej tyle, ile określono w Karcie Nauczyciela. Nowością jest jedynie konieczność informowania o wysokości uzyskanych średnich w danym roku kalendarzowym, co samorząd zobowiązany jest zrobić w styczniu następnego roku.

W dotrzymaniu terminów określonych w przepisie art. 30a Karty Nauczyciela może pomóc systematyczne monitorowanie poniesionych wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w poszczególnych grupach awansu zawodowego oraz analiza zmian struktury zatrudnienia. Wówczas możliwe będzie odpowiednio wczesne podjęcie działań korygujących, tak aby wypłata dodatku uzupełniającego była wyłącznie rozwiązaniem „awaryjnym”.

PODZIAŁ JEDNORAZOWEGO DODATKU UZUPEŁNIAJĄCEGO

Ustaloną w grudniu danego roku wysokość funduszu na dodatki uzupełniające dzieli się **wyłącznie** pomiędzy zatrudnionych w grudniu nauczycieli, w podziale na poszczególne stopnie awansu zawodowego, proporcjonalnie do ich osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego.

Obowiązek wypłaty dodatku uzupełniającego nie implikuje konieczności osiągnięcia średniego wynagrodzenia przez każdego nauczyciela z osobna.

OSOBISTA STAWKA WYNAGRODZENIA ZASADNICZEGO

1. Na osobistą stawkę wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli mają wpływ trzy czynniki:
 - stopień awansu zawodowego,
 - posiadane kwalifikacje,
 - wymiar zajęć obowiązkowych.

2. Istnieje potrzeba uwzględnienia dodatkowo:
 - faktu przejścia nauczyciela na kolejny stopień awansu w ciągu roku,
 - faktycznego czasu pracy w ciągu roku (uwzględniając przerwy w pracy wynikające np. z długotrwałych zwolnień lekarskich itp.).
3. Nauczyciel zmieniający w ciągu roku stopień awansu zawodowego, w przypadku nieosiągnięcia przez którąkolwiek z dwu grup średniego wynagrodzenia, powinien mieć wypłacony dodatek uzupełniający zgodnie z osobistą stawką wynagrodzenia zasadniczego w takiej części (proporcjonalnie), w jakiej był zatrudniony w ciągu roku (np. jeśli nauczyciel zmienił stopień awansu od września to proporcja powinna wynosić 8/12 dla niższego stopnia awansu i 4/12 dla wyższego stopnia).
4. Nauczyciele, którzy byli zatrudnieni przez pewną część roku, a nie są zatrudnieni w grudniu, **nie mają prawa do dodatku uzupełniającego**. Wkład jaki mieli oni w wyliczenie średniej jest wliczony do wynagrodzeń grupy awansu, z którego stopnia pochodzili ci nauczyciele.
5. Nauczyciele, którzy pozostają w stosunku pracy w grudniu, a byli zatrudnieni tylko w części roku, przy ewentualnej wypłacie dodatku uzupełniającego powinni mieć wypłacony ten dodatek wyrównujący zgodnie z osobistą stawką wynagrodzenia zasadniczego w takiej części (proporcjonalnie), w jakiej byli zatrudnieni w ciągu roku.
6. Nauczyciele, którzy w ciągu roku zmienili swój poziom wykształcenia w ramach jednego stopnia awansu zawodowego, przy ewentualnej wypłacie dodatku wyrównawczego, powinni mieć tę zmianę uwzględnioną poprzez zmianę osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego w okresach proporcjonalnych do zatrudnienia wynikającego z tych dwu różnych poziomów wykształcenia.

Art. 30a ust.4

*W terminie do dnia 10 stycznia roku kalendarzowego następującego po roku, dla którego wyliczono kwotę różnicy, o której mowa w ust. 2, organ prowadzący będący jednostką samorządu terytorialnego **sporządza sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach i placówkach prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem wysokości kwoty różnicy, o której mowa w ust. 2.***

Sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego na terenie działania samorządu powinna sporządzać każda JST.

Art. 30a ust.5

Organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego przedkłada sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4, w terminie 7 dni od jego sporządzenia, regionalnej izbie obrachunkowej, a także organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego, dyrektorom szkół prowadzonych przez tę jednostkę oraz związkom zawodowym zrzeszającym nauczycieli.

MEN w porozumieniu z JST i RIO wypracuje propozycję wzoru sprawozdania. Tak opracowany wzór formularza zostanie zamieszczony na stronach internetowych MEN oraz RIO do ewentualnego wykorzystania przez organy prowadzące szkoły będące jednostkami samorządu terytorialnego.

ARTYKUŁ 30b

Regionalna izba obrachunkowa, w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577, z późn. zm.), dotyczących kontroli gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, kontroluje osiągnięcie w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3, z uwzględnieniem art. 30a ust. 3.

Art. 30b ustawy Karty Nauczyciela zobowiązuje RIO do sprawdzenia czy w danej JST były osiągnięte średnie wynagrodzenia w poszczególnych grupach awansu zawodowego nauczycieli. Stosowaną przez RIO formą kontroli określoną w przepisach ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577, z późn. zm.) jest kontrola kompleksowa. W myśl art. 7 ust. 1 tej ustawy „Izby przeprowadzają co najmniej raz na cztery lata kompleksową kontrolę gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego.”